Aloite Lapuan kaupungin hyvinvointilautakunnalle
Aloitteen laatija: Lapuan vanhusneuvosto
Pvm: 26.10.2026

Aloite yli 75-vuotiaiden liikuntakortin maksuttomuuden säilyttämiseksi

Lapuan vanhusneuvosto esittää hyvinvointilautakunnalle, että yli 75-vuotiaille suunnattu liikuntakortti pidetään edelleen maksuttomana eikä kaavailtuja asiakasmaksuja oteta käyttöön.

Vanhusneuvosto kantaa syvää huolta hyvinvointilautakunnan säästösuunnitelmista, joissa liikuntakortin muuttamisella maksulliseksi tavoitellaan noin 20 000 euron vuotuisia säästöjä. Katsomme, että maksuttomuuden poistaminen heikentää ikääntyneiden hyvinvointia, lisää eriarvoisuutta ja aiheuttaa pitkällä aikavälillä moninkertaiset kustannukset sosiaali- ja terveyspalveluissa.

Perustelut

1. Toimintakyvyn ja itsenäisen asumisen tukeminen

Maksuton liikuntakortti tarjoaa ikäihmisille matalan kynnyksen mahdollisuuden säännölliseen lihaskunnon, tasapainon ja aerobisen kunnon ylläpitämiseen. Fyysisestä toimintakyvystä huolehtiminen on suorassa yhteydessä kaatumisten ehkäisyyn, muistisairauksien etenemisen hidastumiseen sekä kykyyn asua turvallisesti omassa kodissa mahdollisimman pitkään.

2. Ennaltaehkäisyn taloudelliset ja yhteiskunnalliset kerrannaisvaikutukset

Tavoiteltu 20 000 euron säästö on julkistalouden kokonaisuudessa näennäinen ja lyhytnäköinen:

- Kunnan saamiin valtionosuuksiin vaikuttaa **HYTE-kerroin**, jossa seurataan muun muassa yli 65-vuotiaiden kaatumisista aiheutuneita hoitojaksoja. Säännöllinen tasapaino- ja lihaskuntoharjoittelu on tehokkain tapa ehkäistä kaatumisia. Liikkumisen vähentyminen kasvattaa kaatumisriskiä, mikä voi heikentää kunnan HYTE-indikaattoreita ja pienentää kunnan saamia valtionosuuksia.
- Liikkumisen vähentyminen heikentää toimintakykyä ja aikaistaa raskaampien kotihoidon sekä hoivan palveluiden tarvetta. Vaikka sote-palvelut ovat hyvinvointialueen vastuulla, palvelutarpeen kasvu heijastuu koko julkiseen talouteen. Ennaltaehkäisystä tinkiminen vaarantaa ikääntyneiden mahdollisuudet asua kotonaan ja aiheuttaa yhteiskunnalle moninkertaiset kustannukset myöhemmässä vaiheessa.

3. Ikääntyneiden heikentynyt taloustilanne ja vähävaraisuus

Yleinen hintojen nousu ja elinkustannusten kasvu ovat ajaneet monet eläkeläiset tiukalle. Indikaattoritietojen (2024) mukaan Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueella 7,6 % yli

75-vuotiaista on joutunut tinkimään ruoasta, lääkkeistä tai lääkärikäynneistä rahanpuutteen vuoksi (koko maassa 7,2 %). Maksun käyttöönotto karsisi liikkumismahdollisuuksia juuri niiltä vähävaraisimmilta ikäihmisiltä, joilla ei jo ennestään ole liikkumavaraa taloudessaan.

4. Sosiaalisen kanssakäymisen säilyttäminen ja yksinäisyyden torjunta

Uimahalli, kuntosalit ja ohjatut ryhmät toimivat monelle ikääntyneelle tärkeänä päivittäisenä tai viikoittaisena kohtauspaikkana. Yksinäisyys ja sosiaalinen eristäytyminen lisäävät tutkitusti masennusta ja muita terveyshaittoja. Maksuton liikuntakortti tukee vertaistukea, yhteisöllisyyttä ja ikäihmisten henkistä jaksamista.

5. Arvovalinnat ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus

Vanhusneuvosto ymmärtää kaupungin ja lautakunnan säästöpaineet. Ratkaisu, jossa säästöjä kohdistetaan painotetusti ikääntyneiden ennaltaehkäiseviin palveluihin, on kuitenkin sosiaalisesti kestämätön. Ikääntyneet ovat elämäntyöllään olleet rakentamassa kunnan palveluita, ja heidän toimintakykynsä tukemisen tulee näkyä arvovalintana myös päätöksenteossa.

Yhteenveto

Maksuton liikuntakortti yli 75-vuotiaille on yksi Lapuan kaupungin vaikuttavimmista ja ennaltaehkäisevimmistä hyvinvointi-investoinneista. Sen säilyttäminen maksuttomana on panostus ikäihmisten terveyteen ja elämänlaatuun, suora tuki kunnan HYTE-tavoitteille sekä tehokas keino hillitä kalliimpien sosiaali- ja terveyspalvelujen tarvetta.

Lapuan vanhusneuvosto esittää, että hyvinvointilautakunta luopuu liikuntakortin maksullisuutta koskevista suunnitelmista ja varmistaa palvelun pysymisen maksuttomana yli 75-vuotiaille lapualaisille.

Lapualla 26.10.2026

Lapuan vanhusneuvosto
puheenjohtaja Marja-Leena Laurila
m-l.laurila@netikka.fi

Lisätietoja aloitteesta:
Lapuan vanhusneuvoston sihteeri Riina Turja
riina.turja@lapua.fi